

בְּנוֹת יַעֲקֹב אֲבִינָא לְצִוְיָא דְגַבַּיִם.

9

וישב ישראל בארץ גושן וגו'. כל פסוק זה באשמח בני ישראל הוא מדבר כי הקב"ה גזר עליהם כי גר יהיה זרעך, והמה בקשו להיות תושבים במקום שנגזר עליהם גרות, כמו שדרשו אצל יעקב וישב יעקב ביקש לישב בשלוח קפצה עליו רגזו של יוסף כו', (כך) הפסוק מאשימם על ישיבה זו שבקשו אחוזה בארץ לא להם, ולא כך אמרו אל פרעה לגור בארץ. באנו, מלמד שמתחילה לא ירדו להשתקע שמה אלא לגור כמדוייר כי דיירא ועכשיו חזרו מדבריהם, וכל כך נשתקעו שמה עד שלא רצו לצאת ממצרים, עד שהוצרך הקב"ה להוציאם משם ביד חזקה, ואותן שלא רצו לצאת מתו בשלשת ימי אפילה:

בני-ישראל

10

במערה אשר בשדה המכפלה אשר על-פני-ממרא בארץ כנען אשר קנה אברהם את-השדה מאת עפרן החתי לאחות-קבר: שמה לא קברו את-אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את-יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את-לאה:

כנסת ימי

11

ארבע מאות שקל כסף נגד ארץ ישראל שהיא ארבע מאות פרסה על תי פרסה ט), ורצה להחזיק בה בזה המכר

נגיע אכס"ב כהגויה כהגויה

12

ויקם מלך חדש, רבגן פתחין פתחא להאי קרא סב) בה' בגדו כי בנים זרים ילדו עתה יאכלם חדש את חלקיהם. ללמדך כשמת יוסף הפרו ברית מילה, אמרו נהיה כמצרים. מכאן אתה למד שמשה מלך ביציאת מצרים, וכיון שעשו כן הפך הקב"ה האהבת שהיו המצריים אוהבין אותו לשנאה. שנאמר סב) הפך לבם לשנא עמו להתנכל בעבדיו. לקיים מה שנאמר עתה יאכלם חדש את חלקיהם. מלך חדש. שעמד וחדש עליהם גזרותיו.

מכאן יורה

13

ערות הארץ, א"ר ברכיה בשם רשב"ל כל מה שברא הקב"ה באדם ברא בארץ לדוגמא לו אדם יש לו ראש והארץ יש לה ראש כו' אזנים כו' פה כו' אדם יש לו ערוה והארץ יש לה ערוה שנאמר לראות ערות הארץ באתם.

מצינו יורה קמ"א

14

ויבאו עד-גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד ויעש לאביו אכל שבעת ימים: ורא' יושב הארץ הפנעני את-האבל בגרן האטד ויאמרו אכל-כבוד זה למצרים על-פני קרא שמה אבל מצרים אשר בעבר הירדן ויעשו כגו' לו פן פאשר צום: וישאו אתו בניו ארצה כנען ויקברו אתו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם את-השדה לאחות-קבר מאת עפרן החתי על-פני ממרא: וישב יוסף מצרימה הוא ואחיו וכל-העלים אתו לקבר את-אביו אחר קברו את-אביו:

כנסת ימי

7

ויחיי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי-יעקב שני כט שבע שנים וארבעים ומאת שנה: ויקרבו ימי-ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם-נא מצאתי חן בעיניך שים-נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל-נא תקברני במצרים: וישכבת עם אבתי ונשאחני למצרים: ויקברתם בקברתם ויאמר לאביו יאעשה כדברך ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על-ראשי המטה:

כנסת ימי

2

ויקרא לבנו יוסף. למי שהיה יכולת צדו לעשות (כ"ר טו ט): שים נא ירך. ה' והשבע:

ב"י (א)

3

כל-אלה כו טו שבת ישראל שנים עשר וזאת אשר-דבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר קברתו ברך אתם: ויצו אותם ויאמר אלהם אני נאסף אל-עמי קברו אתי אל-אבתי אל-המערה אשר בשדה עפרון החתי: במערה אשר בשדה המכפלה אשר על-פני-ממרא בארץ כנען אשר קנה אברהם את-השדה מאת עפרן החתי לאחות-קבר: שמה לא קברו את-אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את-יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את-לאה: מקנה השדה והמערה אשר בו מאת לג בני-חתי: ויכל יעקב לצאת את-בניו ויאסף רגליו אל-המטה ויגוע ויאסף אל-עמיו: ויפל יוסף על-פני אביו ויבך עליו וישקלו:

כנסת ימי

4

ויעברו ימי בכיתו וידבר יוסף אל-בית פרעה לאמר אם-נא מצאתי חן בעיניכם דברו-נא באזני פרעה לאמר: אני השביעני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר פרייתי לי בארץ כנען שמה תקברני ועמה אעלה נא ואקברה ואת-אבתי ואשובה: ויאמר פרעה עלה וקבר את-אבתי כאשר השביעך:

(א)

5

ויעל יוסף לקבר את-אביו ויעלו אתו כל-עבדי פרעה וקני ביתו וכל-קני ארץ מצרים: וכל בית-יוסף ואחיו ובית אביו וקניטפם וצאנם ויבקרם עזבו בארץ גושן: ויעל עמו גם-רכב עם פרשים ויהי המחנה כבוד מאד:

(א)

6

ונאני בבאי מפזן מתה עלי רחל בארץ: כנען בדרך בעוד קברת-ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת-הוא בית לחם:

(א)

7

כברת ארץ, מדת ארץ, והם אלפים אמה כמדת חחום שבת, כדברי רבי משה הדרשן. ולא תאמר שעכבו עלי גשמים מלהוליכה ולקברה בחברון, עת הגידו¹⁸ היה, שהארץ חלולה ומנוקבת ככברה. ואקברה שם, ולא הולכתיה אפילו לבית לחם¹⁹ להכניסה לארץ²⁰, וידעתי שיש בלכך עלי, אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם²¹ שתהא לעזרה. לכניה כשיגלה אותם נכוזראדן, והיו עוברים דרך שם, יצאת-רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר: קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה וגו' (ירמיה לא יד) ²²והקב"ה משיבה: יש שכר לפעלתך נאם ה', ושבו בנים לגבולם (שם טו-טז).]]

ב"י ימי

8

כי יושב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו ויך בו מאד:

כנסת ימי

